

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četert leta 1 gl., ako zadene na ta dan praznik. izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XLI.

V Ljubljani, 30. listopada 1888.

List 48.

Kdaj bo konec svetá?

Adventni čas obuja polno resnih misel v človeku, kateri je zmožen misliti. Pater Klinkovström je poslednjo nedeljo po Binkošti izvolil v premislek besede Kristusove: „Nebo in zemlja bo prešlo, moje besede pa ne bodo prešle.“ (Mat. 24, 35.) Dokazal je govornik, kako je Jezus pravi prerok, — dokazal iz tega, kar je prerokoval sam od sebe, od mesta Jeruzalema, od judovskega naroda, in vsled tega je opominjal, da naj se prevdarja tudi z vso resnobo to, kar je Zveličar prerokoval od poslednje sodbe.

Kdaj bo ta poslednji dan, dan strašnega presojevanja? „Dva bodeta na enem polji delala; eden bo sprejét, drugi puščen. Dve bodete mlele v enem mlinu; ena bo sprejeta, in druga puščena. Toraj čujte, ker ne veste katero uro Gospod pride.“ (Mat. 24, 42.) Toda: „Tistega dneva in ure ne vé nobeden, tudi angelji nebeški ne, ampak Oče sam.“ (Mat. 24, 38.)

Kakor gotovo je minula poslednja nedelja po Binkošti in prišla prva nedelja adventna, tako gotovo pride dan poslednje sodbe. In kakor gotovo je, da pride za nas dan sodbe, tako gotovo je ta dan in ura, in sicer tako skrit, da tudi angelji v nebesih ga ne vedó, ker nebeški Oče jim tega ni razodel, temuč si sam sebi prihranil.

Človek je take nature, da bi rad prihodnje dogodbe in skrivnosti zvedil, toda prerokov je malo in ni ga preroka, da bi vedil vse prihodnje reči napovedovati, ravno ker večni Bog je naj več skrivnosti sam sebi prihranil. Bili so n. pr., ki so skušali iz prerokovanj prerokov uganiti, kdaj da pride sodnji dan, kakor piše učeni Tirin. (Erkl: Matth. str. 822. id.) Mnogi so verovali, da 6000 lét po stvarjenji svetá se počne poslednja sodba, ker tudi 6 dni po stvarjenji svetá je Bog prenehal od svojega dela.

Drugi so mislili, da ravno toliko lét po prvem prihodu Kristusovem bo preteklo do drugega prihoda, kolikor jih je preteklo od stvarjenja svetá do prvega prihoda Kristusovega na zemljo, ter da ob času poslednje sodbe Kristusove se bode šteló osmo tisučletje, to pa po preroku Habakuku, ki pravi: Domine opus tuum in medio annorum vivifica illud. Gospod, svoje delo poživi v sredi lét.“

Zopet drugi menijo po Kristijan Druthmaru, da kakor je Kristus 25. sušca svet vstvaril, 25. sušca Kristus bil spočét in je umerl, — da bo tako tudi 25. sušca (toliko pozneje) prišel sodit žive in mertve.

Toda vse to so zgoli mnenja, in enkrat za vselej ostane resnica, kar je govoril Kristus: ure ne vé nobeden, tudi angelji v nebesih ne, temveč le Oče sam.

Tudi še marsikteri krivoverci so čudne reči sanjari o času drugega prihoda Kristusovega. Med poslednjimi so bili Lutrovi sinovi in med temi Miha Stiffel, kateri, kakor pripoveduje Bellarmin, je očitno oznanoval, da on vé, kdaj bo poslednji dan sodbe, namreč 3. vinotoka (okt.) 1533. S tem je bilo veliko Saksoncev zapeljanih, ki so poprodali hiše in poslopja in so se pripravljal k sodbi. Ko pa je preteklo 3. dan vinotoka in ni ne solnce otemnelo in ne mesec, in niso zvezde z neba podale, in tudi ni bilo nobenega angelja slišati, da bi bil s trobento glas dajal, je ljudstvo spoznalo, da je bilo od Miha Stiffela zapeljano; zaperli so ga potem v ječo in potil se je v nji precej časa, dokler se ni poslednjič Luter usmilil svojega čudnega „so-aposteljna“ in sprosil, da so ga izpustili iz „kejhe.“

Rekel je tedaj Kristus za njega kakor za vse: „Non est vestrum nosse tempora vel momenta. Ni vam dano vedeti časov in trenutkov.“ Ako pa nihče ne vé ne leta, ne dneva in ne ure, kdaj da bo stal pred sodbo Božjo; kaj je to, da se tako malo pečamo za ta tako prestrašno važni trenutek? Kakor ob času Noetovem, ko je vse bilo na nogah k veselicam, plesom, pijačam, ali recimo za danes: vse v svojih kazinah, čitalnicah, v svojih kazališčih, v Šiški itd., dokler ni vsakemu voda v gerlu tekla?

Sv. Pavel apostelj resno opominja: Bratje, glejte, kako bodete previdno hodili in čas si pridobivali, ker dnevi so hudi! Res, tako hudi, da svet po široki cesti in z naglimi koraki v pogin dirja. Že Ciprijan premišljuje svet, in pravi: Ker je konec sveta tako blizu, obračajte k strahu božjemu svoja serca. Bal se je sodbe Božje in Sodnika sv. Avguštin, ki se je poslednje leta svojega življenja popolnoma daroval pokori in obžalovanju svojih grehov, in vedno med solzami molil Davidove psalme.

Bal se je sodbe in Boga Sodnika rimski vladar Ljudovik Pius, kateri se je l. 840 malo pred svojo smertjo tako pripravljaj, da je 40 dni zaporedoma vsak dan pristopil z veliko pobožnostjo k sv. Obhajilu, ves ta čas

se postil, svoje zaklade skrivaj delil ubožnim, svojemu upornemu sinu podelil milost in odpuščenje, se brez preneha znanjal z znanjem sv. križa in tako med mnogim pobožnim zlihovanjem dušo izdihnil.

Bal se je sodbe in Sodnika sveti cesar Henrik, kteremu je bil škof Volbenk o neki priliki pokazal na steni čudno pisanje, „Post sex“, to se pravi, „po šesterih.“ Kaj to pomeni „po šesterih“ — ali da bo čez 6 dni, ali 6 mesev, ali čez 6 let umerl? Cesar Henrik se tedaj na smert pripravlja — v začetku šest dni, potem šest tednov, potem šest mesev, in poslednjič celih šest lét. Tako je med skazovanjem velikih čednost in dobrih del v slovesu svetosti svoje življenje sklenil.

Bal se je sodbe in božjega Sodnika kralj Ferdinand Kastiljski in Lijouski; ko je namreč čutil, da so mu moči opešale in da se mu bliža konec življenja, — se je dal prenesti v cerkev, tam je odložil svoje kraljeve obleke, namesto teh je oblekel žimnato spokorno obleko, potresel si glavo s pepelom, in čez dva dni je v pričo mnogih škofov in duhovnov svojo dušo Bogu izročil.

Pač res, zveličaven strah je ta, vsak dan bati se tistega dneva, kterega nobeden brez strahu ne more premišljevali; tako sklepa prav modro sv. Avgustin: negotovost poslednjega dne naj nas toliko bolj opominja k vednemu pripravljanju, da ne bomo o negotovi uri prenačljivi. „Praeveniendus est dies, qui praevenire consuevit.“ Prehiteti je treba dan, kateri sam prehitěva. (Aug. serm. 120 de temp.)

Prehitěva se v resnici po mnogih krajih tudi s svetimi misijoni, kakoršen se ima 6. grudna (dec.) pričeti enako pri sv. Jakobu v Ljubljani, in bode prav lepa prilika k Bogu se obrniti in pripravljati se na poslednji dan, kateri človeštvo z naglo smertjo tako pogosto prehituje.

„To pa vedite, ako bi hišni gospodar videl, katero uro tat pride, bi gotovo čul in ne pustil hiše predreti. Toraj čujte, ker ne veste, katero uro Gospod pride.“ (Mat. 24, 42.)

Božić v Rimu.

(Dalje.)

Po doveršenem sklepu božične devetdnevne pobožnosti, v cerkvi Device Marije Pomočnice na tergu „Dei Penitenziari“ ob 7ih na sveti večer, hodi ta romar po ulicah in tergovih večnega mesta. Premišljuje Marijo Devico, posodo vse Svetosti, ki nosi Njega, kterega nebo in zemlja ne obseže, in sv. Jožefa, njenega deviškega ženina. — Kako trudna popotna in ubožna iščeta prenočišča, hodeča po ulicah mesta Betlehema; — ali nikjer ga ne dobijo, nikdo ju ne sprejme. — Drugi imajo vgodne tople sobe, prijetne društva, domače ognjišče in dobro večerjo, pripravne postelje in razveselivne zabave. — Ali brezmadežna Devica Marija z včlovečenim Bogom, stvarnikom vidnih in nevidnih reči, in nje deviški ženin, pravični Jožef, hodita gladna, zdihajoča, mirno, poterpežljivo po ulicah betlehemske ...

Hvala Bogu; podobno godilo se je meni ubogemu grešniku v mestu Rimu na Sveti večer. Slab in gladen sem hodil po ulicah rimskih. Se vé, za denar bil bi marsikje lepo sprejet in dobro postrežen; toda nimam ga zadostno, komaj za suhi kruhek, pa še za to v malih koščkih. Romarske hiše in naprave so pa prenapolnjene z boljšimi in tolstejimi zalogljaji, kot sem jaz zmožen jih plačati. Tako živo in natančno nisem še

nikoli spoznaval, občutil in razumel sv. dogodbe, ki se je veršila sv. Večer v Betlehemu, kakor Sveti večer v Rimu. Tako sem pričakoval svete polnoči — miren in osobito v duši vesel. Zvečer sem se priporočil zakristanu cerkve presv. Jezusovega Serca za sprejem v to milo svetišče o polnoči. O poli dvanajstih šel sem na lepi tergo „Navona“, od tod pa v ozko in bolj samotno ulico za tergom na vzhodni strani, ker tu so mala vrata skozi zakristijo v omenjeno cerkev; — skozi ta vrata bil je vhod znanim dopuščen. — Velik trojni vhod v to svetišče s terga Navona ostal je zaklenjen. — Pri teh malih vratih sem malo počakal; došlo je nekoliko vernih Rimljanov odličnega stanú, poterkali so s petirimi udarci na vrata in odperle so se, — dva cerkvenika sta vhod čuvala in dalje v cerkvo druga vrata odpirala. Stopili smo v milostno in ljubljeno svetišče čudovite lepote, milote in prijetnosti, ki bilo je že rajsko razsvitljeno s stotinami voščenih sveč, vse kusno in umetno. Družbica za družbo dohajajo pobožni rimski kristijani in poklekujejo pred Serce večne ljubezni. Ob 12ih, v sveti noči začnejo dohajati v procesiji iz zakristije gojenci misijonske družbe presv. Serca Jezusovega, po dva in dva skupaj v dolgi versti, oblečeni v bele rokete s pol-rokavi. Zdelo se mi je, da se angeli iz raja verstijo v betlehemske štalice; na vsako stran krasne prezbiterije se jih je polovica razredilo; za njimi stopa mašnik z mnogim spremstvom v velekrasnih in dragocenih cerkveno-liturgičnih oblekah. Polnočna sv. maša se začne, med katero misijonski verli gojenci popevajo nebeško milo, prešinljivo in vzvišeno, prav gregorijansko-cerkveno. Nad tabernakelnom glavnega oltarja stoji v čudoviti lepoti umetni in ljubeznjivo-mili kip Kristusa z odkritim presv. Sercem, okolu kipa je mnogo krasnih svetilk z lučimi. — Na oltarju in v prezbiteriji še čez 300 gorečih sveč, v stranskih prezbiterijah, v kapelah na oltarjih in v vseh treh ladijah pa do 600 gorečih sveč; toraj čudovit žar in sijaj! Levo stran glavne prezbiterije je dragoceni oltar z nebeško-milo podobo (kipom) naše ljube Gospe presv. Serca; na desno stran pa oltar s kipom sv. Jožefa, prijatelja presv. Serca Jezusovega. Toraj jako pomenljiva, — sveta noč. Med slovesno sv. mašo, polnočnico, so po mašnikovem zavživanji pristopili k mizi Božji vsi misijonski gojenci, pa tudi mnogo pričujočih vernih, med njimi imenitni Rimljani in Rimljanke, in so prejeli živo-novorajeno presv. Dete — Sinu živega Boga, — Sinu brezmadežne Device Marije — Boga — Človeka — Kristusa Gospoda. Prejeti živo Dete Jezusa v presv. Zakramentu, prav in dobro pripravljeni, in to: o polnoči pri sv. maši — sveto božično noč! Ta milost, ti občutki se ne dajo izgovoriti, ne opisati. — V Rimu se pri vseh polnočnih službah božjih verni obhajajo, tako tudi drugod po Italiji. — Se vé, da od šeste ure zvečer morajo se obhajanci brez vse telesne jedi in pijače zderžati. *)

Po prejemi in zavžitju Najsvetejšega so šli vsi gojenci v procesiji in z gorečimi svečami v desno ladijo cerkve, k kapeli, kjer so postavljene božične jaslice v veliki in jako ginljivi in resnični predstavi, ki obsegajo vso kapelo. Štalica je posneta po naravni kameniti podzemeljski dupljini pri Betlehemu; v nji je čudovito lepo in milo Dete Jezus v jaslicah, na pravi slamici in senu; na vsako stran klečita Marija in sv. Jožef, zamakujena v nebeško Dete; oslič in volk pa ubogo presv. Dete z dihanjem grejeta. Tu so vsi misijonski mladenči poklekili in veselo, veličastno in milo tri božične pesmi izpeli; potem so se vernili k glavnemu oltarju in prva

*) Pri nas je prepovedano o polnoči vernike obhajati morebiti zaradi kake zlorabe. Vr.

slovesna sv. maša se je skončala. Precej po prvi sv. maši je opravljal isti mašnik drugo in tretjo božično sv. mašo, med kterima so gojenci božične pesmi lepo pevali; tudi med tema sv. mašama so bili verni obhajani.

O sveta božična noč v Rimu, nikoli mi pozabljena ne bodeš! Vidite, verni Slovenci! bil sem pri slavni polnočni službi božji sv. božično noč v velekrasni in milostni cerkvi presv. Serca Jezusovega, kteremu je po sv. očetu pokojnem Piju IX blaženega spomina darovana in še posebno posvečena vsa katoliška Cerkev. In bil sem med tako verno, pobožno in izgledno družbo rimskih meščanov. Pri vseh treh sv. mašah o polnoči, med tako nebeškim petjem, v toliki cerkveni lepoti, med iskreno pobožnostjo in molitvami. Tako svete noči nisem obhajal nikoli v svojem življenji. Toličke nebeške milosti, sveti čuti in navdihljejci so se vlivali v dušo mojo, tako spoznanje presv. Deteta Jezusa mi je obsevalo dušne zmčnosti, da nisem več čutil, da sem še v slabem telesu mesenem na ti zemlji; čutil sem se breztelesen, v višjih, svetih, izvoljenih, nadnaravnih krogih: pri rojstvu človeškem Sina Božjega — Kralja miru in večne slave.

Slava Bogu v višavah in mir ljudem, ki so dobre volje!

Ob dveh po polnoči se je ta polnočna slovesna služba božja zveršila. Šli smo zopet iz cerkve skozi omenjeni mali vhod v ozko in samotno ulico. Živo so se mi predočili časi poganskih rimskih cesarjev prvih tristo let po Kristusu; tudi takrat so kristjani natihoma in skrivaj po noči hodili v skrivne kraje k presv. službi božji, osobito v podzemeljske rove in prostore, v katacombe — in to zbog krutosti poganke. Sedaj pa v Rimu sveto božično noč tiho posvečujejo zbog laži-liberalne Italije, zbog malopridne framasonske drubali in nje izgojencev, zbog razuzdanih, le po imenu kristijanov — novošegnih poganov.

Čertice iz Srbije.

(Katoličan med serbskimi nekatoličani.)

(Dalje.)

Dragi čitatelji, ne jemljite za zlo; ravno smo v duhu bili pri cerkveni slovesnosti pri naših jugoslovenskih bratih v Srbiji; nič ne dé, ako ktero svarivno in podučljivo besedo vjamemo na uho. Le dobro jo shranimo in k pridu za spominek obdržimo. Sedaj pa na dalje ogledujmo in premišljujmo.

Pri tej cerkveni slovesnosti in drugih podobnih v Srbiji je vse ljudstvo, mlado in staro, v lepi domači noši. Vse je veselo, prijazno in dobre volje; junaške narodne pjesme se pevajo. Pije se vino in pivo, vendar pijanega težko zapaziš. Ni kletvine, preprirov ne, še manj pa pretefov, vlačanja; ni gerde zapeljivosti in nesramnosti. To je prava dobra volja in istinita veselica.

Naposled se med saboj milo in ljubeznjivo poslavljajo; do mraka so že na doméh. Omeniti moram, da okolo vsake vzhodnje razkolne cerkve, bodisi na deželi ali v mestu, je obgrajen prostor, to jim je blagoslovljena zemlja, na kateri stojijo košate lipe in drugo drevje. Dostojno je, da zvesti otroci bivajo saj posebne čase v letu skoraj celi dan nekaj v cerkvi, nekaj okolo cerkve, da tu s svojimi dragimi rodbinci, prijatelji in pobratimi v bratovski ljubezni se pogostijo, pogovorijo in veselijo, ter potrebne in častne zaveze sklepajo. Dobrodejno spo-

minja to na prve čase kerščanstva in bratovske ljubezni. Pri nas se je sedaj že večinoma in v vsih okoliščinah, šegah in običajih, v praznovanju cerkvenem in narodnem, v obnašanju in noši vcepil modérni duh, pa ne v ljubezni kerščanski. Vidijo se tu in tam na pravih božjih potih (malo pa na cerkvenih shodiščih) še slovenski — kerščanski običaji in bratovska ljubav, po nekoliko tej opisani v Srbiji podobni.

Vsako selo v Srbiji ima poseben dan v letu slovesno praznovanje, ki se imenuje „preslava.“ Čas preslave je od Velike noči do Binkošti, in se redoma v župniji po selih versti.

Overšava se pa ta preslava na sledeči način:

Gazdi povabijo svoje rodbince, pobratime in prijatelje, kateri bivajo v družih selih, da na dan preslave blagoizvolijo doiti na njegov dom na blagovanje. V selu, kjer je šola, se napravi v učilni sobi oltar za „sv. liturgijo;“ ako ni šole, se opravi liturgija v župni cerkvi. Več dni pred preslavo se hiše čistijo in pripravljajo; pere se, lika in snaži obleka; dan pred praznovanjem se pripravljajo jedila, pri vsaki hiši mekečejo ovce, jagnjeta, kriče teleta, cvilijo prašiči, koder jih koljejo. Pečejo imenovane živali cele na drvenem ražnju. Dan preslave donesó možje in mladenči od župne cerkve barjake in svetinje. Svečenik jaši konja za njimi; v šolski sobi obavi se liturgija, potem začne se procesija po selu v tem-le redu: Pervo nosi se velika cerkvena zastava, za njo gredó možje po dva in dva; za njimi mladenči, za temi dečki šolarji, za temi pa deklice šolarice; sedaj dojdeta dva mladenča noseča manja cerkvena barjaka (banderci), tem sledi svečenik v liturgični (mašni) opravi, noseč v roki krasen križ z vdelanimi relikvijami. Ako je več popov v župniji, sta dva v levitovski opravi s kadilnicama v rokah; ako sta dva, je jeden levit; ako je pa samo jeden, nosita kadilnice cerkvena tutorja (ključarja). Za duhovščino idejo device, za temi pa žene. Svečenik kropi na vse strani s „sveto vodico“ in blagoslavlja s križem stanovanja, polja, živino in rastlinstvo. Duhovščina pjeva psalme, cerkvene himne in molitve, šolarji ganljivo odpevajo, in tem vsi drugi v procesiji pritegujejo.

Ko se procesija zverši, onda vsak svoje goste dodelje na dom; vsi se rokujejo in pozdravljajo. Pervo se postreže z vodo in sladčicami, potem pride lahva slivovica, črna in bela kava, kakovo si kedo želi. Sedaj se začne gostovanje. Vsakoverstno jedila se verstijo, naj več je mesa in pečenke. Pije se dobra serbska črnina, jako kusna, in zdravo vino, slivovica, črna kava, voda s sladčicami, kar se komu bolj ljubi. Kjer koli sem opazoval preslavo, nikjer nisem zapazil tiste nezmernosti, o kakoršni se bere po nekterih knjigah o Serbih, če tudi se je tu pa tam kaj segalo preko pravo mero.

Tako je marsikaj hvale vrednega pri tem narodu; le škoda velika, da niso zedinjeni s katoliško Cerkvijo, svojo pravo materjo.

(Dalje nasl.)

Verska šola — verska srenja.

(Konec.)

Prebivalci požgane vasi sv. Agate so se zelo zavzeli, ko ni bilo duhovnega pastirja; iskali so ga na navadnem kraju, da bi opravili z njim jutranjo molitev, kakor po navadi; toda niso ga našli v koči, katero so mu bili v naglici postavili med razvalinami požgane vasi. Že četrteč so se pod prostim nebom zbrali, da bi

se posvetovali, kako bi ga mogli poiskati in nazaj dobiti; kar ga zapazijo na kolih, od taistih vojakov obdanega, kateri so njihove hiše pokončali. Tekó mu naproti, vzamejo ga varno z vozá in ga od vsih strani obdajajo, ter mu med tisoč vprašanji roke in obleko poljubujejo. Ko pride k sapi, nagovori takole svoje ovčice:

„Ljubi otroci! Bili ste z menoj nezadovoljni; gotovo ste mislili, da sem od Vas šel, ne da bi se z Vami poslovil, in bali ste se, da me ne boste nikoli več videli. A zmotili ste se. Ne, tako se ne more človek ločiti od onih, s katerimi je 50 let v prijateljstvu živel. Imel sem v glavnem mestu našega okraja majhen opravke in ker sem se bal, da me ne boste spustili, sem skrivaj odšel. Ker sem vse dobro opravil, pridem sedaj k Vam nazaj, da se z Vami dogovorim. Da bi mene ohranili, ste brez obžalovanja svoje hiše in svoje orodje darovali, in pridelki celega leta so bili pokončani. Dobro, prinesem Vam tukaj nekaj, s čemur boste saj nekoliko odškodvani. V tej listnici je 20.000 frankov, prosim gospoda župana, da naj jih razdeli med vaščane. Ne prašajte me, kako sem prišel do tega denarja; to je moja skrivnost, katero boste tako pozneje zvedeli, sedaj je pa ne smem povedati, posebno danes ne. Jaz se vernem sedaj zopet s temi gospodi nazaj, ki so me semkaj spremili in Vas zapustim za nekoliko časa, kako dolgo — ne vém. Dokler me ne bo, ostanite ravno taki, kakoršni ste bili dosedaj, ko sem še med Vami živel: pridni in bogaboječi ljudje. Živite med seboj v miru kot dobri kristjani, ljubite se, ohranite zmiraj strah Božji v sercu in spomin na svojega starega župnika, katerega boste enkrat vsi našli, prej ali pozneje, tam kjer oni, ki se ljubijo, kakor se mi ljubimo, večno združeni ostanejo. Otroci moji, poklekните in prejmite še moj blagoslov!“

Pri teh besedah pokleknejo vsi, celo vojaki, ki so župnika spremljali, se veržejo na kolena. Starček, čegar oči so bile proti nebu obrnjene in ki je bival že v duhu v nebesih, razprostré svoje vele roke in kliče blagoslov Božji ravno tako čez preganjalce svoje kakor čez svoje ovčice. Ko molitev konča, se oberne kakor angelj vesel k vojakom, ki so ga spremljevali, ter jim reče: „Gospodje, sedaj sem Vaši!“ Vzdignejo ga zopet na kola, ter ga peljejo v Niort uazaj, kamor so mu sledili vsi njegovi vaščani.

Akoravno je bil preklican, ga vendar niso koj izročili rabeljnu. Namestnik, kateremu se je bil izročil, ni hotel odgovoren biti za njegovo smert. Poslal ga je v Nantes (Nant), kjer so ga 3 mesce pozneje vergli v reko Loaro ter je v njenih valovih dosegel mučeniško krono.

Vasi av. Agata pa niso več pozidali. Družine, katere so v nji stanovale, so se razkropile po bližnjih občinah in se tam naselile; smert svojega župnika so zvedeli še le čez dolgo časa. Sedaj orje kmet po onih krajih, kjer je njih zibelka tekla in kjer je posvečena njiva, na kateri počivajo kosti njih starišev. Slehernemu pa, ki bere to strašno dogodbo, se studijo rogovileži, ki živé brez vere, brez ljubezni do Boga in bližnjega. Naj se tudi mladina kerščansko odgoja, naj se uči strahu božjega v čversto verskih šolah, da kdaj ne zdivjá in ne dela strahote, kakor so delali francoski brezverci ob koncu prešnjega stoletja.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Mengša, 28. nov. (Misijon.) Od 18. do 26. t. m. smo imeli pri nas sv. misijon. Vodili so ga prečastiti očetje S. J. Dolijak, Stare in Kos.

Govori so bili silno lepi in ginljivi. Ljudi pa tudi toliko, da je bila naša prostorna cerkev v pravem pomenu tako polna, da se ni bilo mogoče ganiti, in vse je bilo tiho in pazljivo, in slišati je bilo le zdihovanje in tekle so solze obilno. — Bog daj stanovitne pokore!

Spovednikov smo imeli po 11 do 12, kateri so bili vedno oblegani, in so prijazno stregli ljudem. Posebno ginljiv je bil zadnji govor 26. t. m., med katerim je skoraj cela velika fara z enim glasom ponavljala kerstno obljubo: Se odpovem — se odpovem, in verujem, verujem. — Več ko kamnito serce bi moral imeti, katerega bi te besede, izgovarjane iz več tisuč ust, ne bile pretresle.

Ko je pa o 1/2 k sklepu preč. govornik v imenu svojih tovaršev jemal slovo, je nastalo zdihovanje in jok, kakor le, kadar se loči dragi oče od ljubljenih otrok.

V svojo dolžnost si pa tudi prištevam, da tu očitno izrečem prečastitim gospodom očetom jezuitom in gosp. spovednikom priserčno zahvalo v svojim imenu in v imenu svojih gotovo hvaležnih faranov. Dobri Bog naj nam pa podeli svoj blagoslov, od katerega pride vsaki dobri in popolni dar.

Ivan Zorec.

V Ternovem na Notranjskem so 21. t. m. pre-milostni gosp. knez in škof po opravljeni Božji službi slovesno blagoslovili samostansko hišo redovnic „Naše lj. Gospe presv. Serca.“ V lepem ginljivem govoru z lece so se zahvalili prevzvišeni gospod blagemu do-brotniku g. Valenčič-u, kateri je daroval hišo, preskerbel vse potrebno za hišo, kapelo, in šolo, ter obljubil še naprej redovnice podpérati. Drugi dan se je začela deklška šola; zapisalo se je krog 30 deklčev prvega razreda. Šola obeta naj boljšega sadú, ker daleč na okrog, od Ljubljane do Reke ni takega vatava. Fara je bila po obiskanju škofovem neizrečeno oveseljena in prosi Boga, da nam dolgo ohrani dobrega višega pa-stirja.

XY.

Iz Teržaške škofije, 7. oktobra 1888. (Sv. Rožni venec. 1. Tertne bolezni. 2. Lek proti strupu. 3. Rožnovenska cerkev v Terstu.) (Konec.) 3. V Terstu je več cerkvá posvečenih Kraljici nebeski. Pervotna stolna (škofova) cerkev, ki se je pozneje združila v eno telo s tovariško cerkvo sv. Justa, se je zvala „cerkev sv. Marije Večje“ (sanctae Mariae Majoris.) Dandanes se tako imenuje jezuitska cerkev. Cerkev „starega sv. Antona,“ nekdanj frančiškanska, se zaradi sv. škapulirja, katerega nosi Mati Božja na glavnem oltarji, imenuje tudi v duhovskem imeniku in vradno: „Marije Pomočnice“ (B. M. V. ab Auxiliis.) Še druga cerkev Mariji posvečena — (kmetovska (?) plebanole), je bila nekdanj znamenita: „la Madonna del Mare,“ morská Mati Božja.“ O tej cerkvi, na katero spominja še sedaj ulica: „della M. d. M.“ je mnogo znamenitih rečí za-belježenih v teržaški zgodovini, in bi jih še več bilo, ako bi ne bil starinski arhiv s cerkvijo vred pogorel na novega leta dan 1655. Zopet sozidana, je bila ta cerkev l. 1784 z drugimi mnogimi vred po povelju cesarja Jožefa II zaperta in prodana. Sedaj so ondi svetne hiše. Cerkev sv. Rožnega venca je med najzadnjimi, kar se jih je v mestu v srednjem veku sozidalo.

Koj po slavni zmagi kerščanskega brodovja proti turškemu v oni največji morski bitki l. 1571, ko je pri Lepantu se proslavil 24letni vojskovodja don Juan d' Austria, so tudi Teržačani želeli imeti posebno cerkev sv. Rožnega venca. Sploh se je namreč pripisavala ona sijajna zmaga rožnovenški Kraljici Mariji. Dne 11. maja 1631 je položil škof Pompej Coronini prvi temeljni kamen in ga posvetil. Tri svetinje so vzdali: Matera Božje, papeža Urbana VIII, in cesarja Ferdinanda II. Dve veletergovski rodbini Locatelli in Girolodi sti to zgradbo naj bolj podpirali. Ti in drugi trgovci so v to sverho, na čast Božjo in Marije D., podarili premije pomorske zavarovalnice, in ravno ondod, najpred v zakristiji nove cerkve so po škofovem prizadevanji nastale zastavljavnice: „Monte di pietà.“ Cerkev sv. Rožnega venca („Madonna del s. Rosario“) je bila l. 1635 zgotovljena, a še le 3. dan septembra 1651 posvečena od škofa teržačana Antona Marenzi-ja. Ta škof si je bil tudi poleg nove cerkve sozidal svojo palačo, kjer je še dandanes stanovališče stranske rodbine Marenzi-jev. Imela je cerkev tri altarje: glavni M. B. sv. Rožnega venca, na desni strani oltar sv. Antona Padovanskega, in na levi altar dušam v vicah posvečen. Veliki oltar, l. 1684 iz marmora predelan, je napravil 1300 cekinov stroškov, in je bil posvečen od škofa Ferdinanda Gorizutti. Primerna je bila rožnovenška cerkev, ker je na ravnem zidana, zlasti za stare ljudi ki niso mogli hoditi na homec k sv. Justu. Tu je bila podružnica sv. Justa, ki ni imela lastnega duhovnika, le kak umirovljen dušni pastir ali kanonik je ondi maševal. Pozneje so se ondi nastanovili redovniki dominikanci iz Kopra, in so vodili bratovščino sv. Rožnega venca. Že prej, l. 1613, so ustanovili to bratovščino v prastari cerkvi sv. Silvestra, a l. 1672 so se preselili v raván v cerkev sv. Rožnega venca na „starem tergu“ (piazza vechia). Kmaló po prvi ustanovitvi (l. 1618) je bila že pridružena materi bratovščini pri sv. Lorencu in Damazu v Rimu. Ko je l. 1631 v Terstu pridigal tačas vneti oznanovalec besede Božje, kapucin o. Janez Kerst. D' Este, iz rodbine modenskih vojvodov, je jako priporočal in ustanovil novo bratovščino za duše v vicah, ki se je prejšnji bratovščini sv. Rožnega venca pridružila, in je imela, kakor je omenjeno, v rožnovenški cerkvi svoj poseben oltar. Ta je l. 1693 svoj naslov premenil, in se od takrat zaradi nove „pale“ zval oltar sv. Frančiška Pavljanskega. Bile so tudi bratovščine kerščanskega nauka. V cerkvi „Večje Marije“ (pri Jezuitih) so podučevali v italijanskem jeziku, v cerkvi sv. Petra na velikem tergu (piazza grande) v nemškem, in v rožnovenški cerkvi v slovenskem jeziku. — Zdaj je v teh cerkvah vse italijansko.

Kakor mnoge druge verstnice je tudi cerkev sv. Rožnega venca zadela nemila osoda, da jo je dal zapreti cesar Jožef l. 1784, in dve leti potem so jo kupili protestantje (avgustanci) za 7500 gld. Najpred so odpravili stranske altarje in sploh kar spominja na katoličanstvo, vendar so pustili veliki oltar in na njem so mesto Marije D. dali naslikati križanega Zveličarja. Naslov novi so dali cerkvi: „sv. Trojice.“ V stenskem napisu iz one dobe hvalijo cesarja Jožefa in teržaškega c. kr. namestnika Zinzendorfa kot svoja prijatelja. Tudi nekterim trgovcem svoje občine, n. p. Jurju Henr. Trappu in G. E. Dumreicher von Oesterreicher-ju, so postavili v cerkvi lepe od kiparja Bosanskega Ant. Bosa izklesane spomenike.

Do l. 1870 so protestanti avgustanci imeli svojo službo božjo v cerkvi „sv. Trojice.“ Ko pa je teržaški magistrat pod liberalnim županstvom dr. d' Angeli-ja dal podreti cerkev sv. Petra ap. na velikem tergu, ter na

onem mestu dal sozidati novo palačo „palazzo modello“ (vzglédna palača), so kupili za katoličane avgustansko cerkev sv. Trojice, ter ji zopet vernili staro ime: „chiesa del Rosario“ — cerkev sv. Rožnega venca. Avgustanci so si sozidali novo cerkev v gotiškem slogu, vso iz rezanega kraškega kamna, na „stari dogani,“ ne da bi treba jim kaj pregloboko v žep segati, saj so dobili za prejšnjo cerkev 90.000 goldinarjev. Res, da so pustili nove zvonove in orglje, in tu pa tam kak okrasek, a vendar med 7500, ktere so oni mestu šteli pred sto leti za isto zgradbo in med devetdeset tisoč, ktere so sedaj za njo prejeli, je neprimerno velik razloček. Nepotrebne stvari, kar niso že avgustanarji odnesli, so se odstranile in cerkev sv. Rožnega venca bila je dné 1. februarija 1871 po škofu Jerneju Legat-u posvečena za katoliško bogoslužje.

V tej cerkvi je tudi znamenita podoba Vnebovzetja Marijinega na levi strani pred velikim oltarjem. Ta podoba je bila kedaj pod obokom — vrati starega nabrežnega stolpa, in gorela je vedno pred njo luč. Pobožni mornarji in ribiči so skerbili za olje, da ga ni zmanjkalo. Pod podobo je bil velik poklekni. V večernem mraku, ko so od mestnih cerkv in kapel zvonovi naznanjali vernikom, da Marijo pozdravljajo, so se shajali mornarji pod starinski stolp in poklekivši so molili pobožno sv. Rožni venec, in drugo ljudstvo, mimogredoče, se je ustavljalo ondi in odgovarjalo mornarjem. Po molitvi so zaperli debela hrastova vrata, ki so bila z železom močno okovana, in ljudje so se razšli, kakor iz cerkve, vsak na svoj dom. Leta 1838 so poderli oni nabrežni stolp, in podobo M. B. so prenesli v cerkev sv. Petra; ko pa je tudi ta morala se umakniti „vzglédni palači,“ so sploh vse podobe in bogoslužbene priprave od ondod prenesli v cerkev sv. Rožnega venca. Sedaj je nastavljen pri cerkvi stalen duhoven kaplan, poddružen župnijski Matera Božje Večje (St. Maria Maggiore), ali jezuitske fare. Ne le mesca oktobra, temveč celo leto se zvečer pred Ave Marijo moli v tej in tudi v župni cerkvi sv. Rožni venec.

Naj bi rožnovenška Kraljica, ki je sama za se kot močna vverstena vojna, tudi milijonom katoličanov izprosila zmago, ki se z molekom, kakor ostrim bičem, ki satana prežene, pod njenim vodstvom vojskujejo!

Iz Würzburga 22. nov. piše znani trapistovski Br. Caharija Vogt:

Z daljšega popotvanja sem se vernil tu sem in pripravljam se, da v ponedeljek, 26. t. m., zvečer s karavano novincev (za trapistovski misijon) odrinem (v južno Afriko). Med temi sta dva mašnika, znani Vonbank, vrednik predariskega „Volksblatt-a,“ pozneje nektera leta na Dunaju, vrednik „Volksblatt-a für Stadt und Land,“ potlej nekaj časa delaven na Tirolskem; enega mašnika pa pošlje Eminencija kardinal Simeoni. Le-té z nekterimi kandidati in kandidatinjami bom spremljal v Marianhill; da ondi po 25letnih uabornih popotvanjih najdem mir.

Prečast. gosp. Opat (P. Franc) mi je že lansko leto poslal čverstega brata, ki sem ga dosihdob uril v tem opravilu, in zdaj prevzame namestovanje za Marianhill. Napis zanj je: „Herrn Pankratz Beierwalter, im Pfarrhause St. Peter, in Würzburg (Baiern).“

Prosim tedaj, naj se vse pošiljatve in vse drugo, kar je odločeno za Marianhill (misijon za južno Afriko) pošilja Br. Pankraciju, kteri bode vse pošiljatve vselej z odgovorom poterjeval, pa tudi dajal potrebna pojasnila. Zaznamujan je omenjeni znesek in 100 intencij, na kar bom gosp. Opata še posebej opomnil; 1000krat Bog plati za vse; lističi (nekak časnik) iz M. Hill-a

Vam bode poslan čez malo dni... V molitvi bomo hvaležnost skazovali...

Ves hvaležni Trapistovski brat

Caharija I. r.

Černi tolovaj, ki je moštranco ukradel. Ob veliki reki Reni pripovedujejo to-le dogodbo:

Monfortarji so bili svoje dni strah in groza v deželi. Nekoč slišijo ti roparji, da je opat v Sponheimu napravil prezalo moštranco iz zlata in dražih kamnov. Tolovaje žeja po dražicah, gredo in ugrabijo moštranco, ter jo prodajo za veliko ceno Grof Sponheimski pa napade o dobri priliki roparje pri vasici Boos, vjame enega roparjev in ga odpravi v Sponheim; toda le-tá priseže, da pri bogokletnem ropu svete posode se ni nič vdeležil.

Za malo odkupnino je potem izpuščen iz ječe; ali ko pride domú v Montfort v varno zavetje; piše pismo polno zasramovanja, v katerem pripoveduje, da on sam je moštranco ugrabil. Toda zdajci se mu usušita oba persta, ktera je bil pri prisegi položil na moštranco. Vest se mu je zbudila, ni imel nič več ne pokoja in ne miru; — šel je poslednjič v samostan ob Trieru, da bi delal pokoro za svoje pregrehe. — Namerilo se je že, da so kaki strahoviti nečloveki vzeli ciborij ali iztresli tudi posvečene Hostije; če je tolika grozna kazen za ugrabljenje posode, moštrance, kaj še le, ako se hudo delnik Odrešenika samega loti! Naj večí čudež Božje prizanašljivosti je, ako tako ostudnega nečlovek v trenutku strela ne ubije!

Rastoči vpliv katoliške ideje.

Katoličanstvo je v novejši dobi zopet jelo zavzemati mesto, katero mu pripada po naravnem in božjem pravu. Postalo je važen činitelj v slovstvu, kakor tudi v svetnem življenju in sicer ne le v notranjem posameznih držav, ampak i v odnošajih med njimi.

Nočete verjeti? Evo vam nekoliko djanj:

Šeststero najznamenitših španskih pisateljev, zastopnikov vseh leposlovnih in znanstvenih strok, je poslalo Leonu XIII. adresno, obetaje in zavezuje se: nikdar ne pisati, kar bi vtegnilo nasprotovati nauku rimskega vesoljnega, nezmotljivega učitelja! — In mi?....

Stoletja so kervaveli nesrečni Irci za vero svojih očetov in se zvijali pod krutim protestanškim bičem — a miru Angleška v notranjosti ni imela, vpor se je veršil za vporom — Angleška je svojo krivdo spoznala in sedaj se vdaja tirjatvam katoliških Ircev. — Streti je hotel jekleni Bismark prepričanje katoliškim svojim podanikom. A katoliško prepričanje je terše od najteršega jekla — vdati se je moral katoliškim tirjatvam.

Blagoslov katoliških idej — kakor nekdanj — razjel je tudi letos robom okove: v spomin Leonovega jubileja je osvobodila brazilijanska vlada robe (sužnje) v svoji državi.

Res, silovita je moč katoličanstva v notranjem življenju držav; toda ne manj silovita je tudi v mednarodnem življenju.

Radi karolínskega vprašanja je pretila vojska med Španijo in Nemčijo. Ali papež Leon XIII., srednik med Bogom in ljudstvi — bil je tukaj tudi srednik med ljudstvom in ljudstvom. Izrekel je svojo oblastno besedo — in nasprotnika sta se sprijaznila.

Kaj pa tudi pomeni to, da se vsi kronani vladarji sveta in voditelji ljudstev tekmovaje klanjajo rimskemu papežu Leonu, brez razločka narodnih zemelj in celó vere? Necenljivih daril je prejel letos Leon XIII. o

svojem jubileji. Med njimi so darovi cesarjev in kraljev, bogatih in ubogih, neukih in učenih, mladih in starih; Evropejec, Azijan, Indijan in črni prebivavec žareče Afrike se je poklonil papežu.

Taka prikazen pač tirja primérnega silovitega vzroka. Je-li morda papež oblastnik, ki bi svojim podanikom velel, da mu prinesó davka? Nikakor ne — ampak jetnik je, obkolovan od kervolokov slastno prežečih, da bi ga uničili — Leon XIII. je slaboten osemdesetleten starček, oplenjen vseh zemeljskih pravic in svobode... Razum se mi tukaj ustavlja: Kako je mogoče, da se vendar celi svet uklanja temu starčku in se k njemu zatéka? Ali ne sluti že sam razum, da mora biti v njem še nekaj drugega, višega, kar vleče náse vse narode?! Da, roka Božja je tukaj... („Rim. Kat.“)

Razgled po svetu.

Hervaško. Marijana grofica Pejačevićeva, hči znane hervaške plemske rodovine, je 13. t. m. sprejela redovniško obleko pri sestrah ubožnega Jezusa v Döblingu. Tretja hči je grofa Ladislava Pejačevića, stara 26 lét. Njeno življenje je bilo že od davno posvečeno premišljavstvu in molitvenemu poklicu in kerščanski ljubezni. Vedno se je umikala hrupnim veselicam svojega stanu in v tihi priprostosti je obiskovala stanove revščine, ter je po svoji moči zlaževala s svetovanjem in djanjem ubogim v njih bridkosti. Ni se tedaj čuditi, da je blaga gospodičinja visokega rodú ponižni redovni stan si izvolila. Res, prelép izgled za današnji vse preveč posvetni svet!

Dunaj. (*Ljudsko šolstvo.*) Šolski izkaz za Spodnjeavstrijsko kaže, da je vedno večé število šól, učiteljev in šolskih otrok v ljudskih šolah. Dunaj je imel l. 1887/8: 40 meščanskih in 129 ljudskih šol za 91,548 šolskih otrok, katerih je pa le 83,108 hodilo v očitne šole. Leto poprej so bile tri meščanske in tri ljudske šole manj.

V dvajsetih šolskih okrajih je bilo preteklo leto 49 meščanskih in 1309 ljudskih šol za 277,288 otrok, ki so bili zavezani šole obiskovati; 268 jih ni imelo nobenega poduka; 1100 je bilo duhovno in telesno nezmožnih za šolo. Na teh šolah je bilo 4349 učiteljev (njih 12 brez učnih spričeval) in 711 učiteljic. Za nove šole in razširjanje starih je izdanih 590.086 gld. Vsi stavbarski stroški od 1871 do zdaj znašajo 20 milijonov gld. K temu so pa tudi vsi okraji — razun Sechshaus-a — pasivni, to je, pridavki dežele in splošni davčni goldinarji morajo pomagati.

„Vaterland“ po obširnišem prevdarku pristavlja, da po tolikih stroških davkoplačivci imajo pač pravico zahtevati, da šole zahtevam zadostujejo ter da so v resnici poslopja prave kerščanske odgoje in olike. Ako je to, potem noben sold ni zaveržen. Slednjič vpraša: Ali pa je tako pri naših šolah? To prašanje daje pričakovati, da bo pisavec še dalje to stvarino obravnaval.

Ogersko. Velika bolnišnica sv. Roka v Pešti bode izročena usmiljenim sestram iz Gradca.

V Stari Budi bodo mestni očetje zidali prostorno ubožnico, k čemur so že kupili 14 oral zemljišča, in tudi to napravo bojo izročili redovnicam... Po vsaki ceni modrejše, kakor ko bi zidali kako kazališče.

Rim. Angleški škofje so sv. Očetu Leonu XIII. poslali adresno, v kateri z vso odločnostjo oporekajo zoper

novi kazni laški zakonik. Škofje so z žalostjo in naj večje nejevolje zvedili napade laškega parlamenta, kateri so se zgodili proti škofom, duhovstvu in katoliškemu ljudstvu na Italijanskem. Oblast pa, katero ima novo postavbo braniti, je oblast rogovilstva, ktera je sama sebe s silo posadila v posest Rima. Kdor koli bi se odsihob derznil v prid sv. Stola in katoliškega sveta pisati ali govoriti, bo po tej postavi za denar ogrobljen ali pa z ječo kaznovan! Od tega ni nihče izločen, tudi častitljiva in naj viša oseba Nj. Svetosti ne, akoravno je bila papeževa polna svoboda v zverševanju verhovne oblasti nad katoliškim svetom zagotovljena. Kerščanskemu ljudstvu oznanovati, da je Rim glavno mesto katoliškega sveta, to se razglasuje kot nasprotno djanje zoper te postave in kakor razžaljenje tiste oblasti, ki se je sama le po poti nasilstva vsedla med zidovi tega mesta. Kar je pri vseh prostih narodih vesoljnega sveta katoličanom privoljeno, to naj bi se od zdaj nadalje ne dopustilo v Italiji sami, in sicer še tudi tistim ne, katerih lastne pravice se teptajo, silo ropajo.

Mi, ki živimo v deželi, v kateri katoliška Cerkev vživa neprikrajšane pravice, smo globoko pretreseni in razžaljeni, ko vidimo krivico in silo, s katero se tarejo in prekerščujejo svete pravice poglavarja sv. Cerkve v pravem središču in na sedežu njegove naj višje oblasti same. Sinovsko vdani katoliški pastirji in narodi vseh delov svetá, ravno tako kakor neodvisno in zdravo očitno mnenje vseh omikanih narodov, so to djanje kaznjega postavodajstva že ograjali in obsodili. Mi tedaj svoj protest zedinjamo s protestom civiliziranega svetá, ko v zvezi z drugimi katoličani s tem razodevamo svoj stud nad to brezmerno krivičnostjo. —

Škofje molijo poslednjič, da bi Bog ta in druge naklepe zoper prostost in samostojnost svojega namestnika na zemlji v nič djal, ter prosijo za-se in za Anglijo apost. blagoslova.

Nemško-afrikansko. Prusi se poslednji čas močno prizadevajo svojo moč v Afriki vterditi. Iz Zanzibara so pred nekterimi tedni naznanjali, da obrežna straža in vsi Nemci z obrežja so poklicani v Zanzibar. Ondotni sultan je Nemce pregnal z njih naselb in zato ga hočejo prisiliti, da plača velike odškodnine. Štirje pruski parobrodi, ki so pri Neapolu čakali, da pozdravijo nemškega cesarja, kakor tudi brodovje v Srednjem morji, so odri nili na zanzibarsko obrežje v brambo Nemcev. Čveteri vojni parniki imajo seboj 1630 vojakov in 66 topov. Ta vstaja zamurcev Prusu ne bo prijetna, ako se mu v Evropi izcimi kaka vojska. Bojé se, da se utegnejo vzdigniti vsi zamurci od Tanganjike in Viktorija-Nanze do morja. Na to se menda dolgo časa že pripravljajo in je ondod prava musulmanska zakletev.

Mr. Lavinhac, katol. škof v Ugandi in Njanzi naznanja med drugim, da kralj Mvanga je to dobo naj večji mogočnik v srednji Afriki, in ima 10 milijonov podložnikov. Še huje pa je to, da so ga pridobili za svojo stran musulmanski kupčevavci s sužnji, in pri njem veliko veljajo. Ceni se, da Mvanga vsako leto 60 do 80,000 ljudi nalóví po sosednjih okrajinah in poprodá. S tem si od zanzibarskih arabcev nakupuje pušk in smodnika.

Tudi iz Tanganjike in Unjanjembe se slišijo enaka naznanila. Musulmanski džalabe (barantavci s sužnji) namerjajo vse črne na noge spraviti, da bi vse béle brez izjeme potokli in pobili. Znani so ti beli. Ob obmorji in sosednjih okrajinah že davno prebivajo 4 angleških in kaci 40 katol. misijonarjev: Nemcev, Francozev, Belgijanov in Holandežev. Ako vstane splošnji upor, so vsi v smertni nevarnosti.

Od časa berlinske konference pripravljajo ti ljudje prekuc, podoben onemu, s katerim so si v enem stoletji Sudan spravili v oblast. Tudi v Sudanu so kupčevavci s sužnji dežele spravili v svojo oblast in od Egipta do morja ustanovili male države. Vsi ondotni zamurci so bili pogani, ki so jih s silo pomohamedanili in si jih podvergli. Mohamedan je pa zopernik kerščanske olike in vsak mohamedan je smertni sovražnik Evrope.

To hočejo zdaj doseči tudi zanzibarski džalabe in odverniti tuje naselbe. Zakletev pripravljajo že več lét; koliko bojo Prusi proti njim opravili, se bo videlo.

V Rim se pričakuje še mesca grudna veliko število romarjev iz Španjskega. — 27. grud. priroma tje 11000 francoskih romarjev. Sklep jubileja bode zelo slovesen.

Dansko. Število katoličanov je na Danskem narastlo na 4000, katerih 2300 je v glavnem mestu Kopenhagenu. Apostoljski prefekt Janez pl. Euch ima 18 mašnikov pomočnikov, katerih 11 je domačinov Dancev. Ako se pomisli, da je še malo časa, odkar je na Danskem verska svoboda, smejo s tim številom zadovoljni biti.

London. Kardinal Manning obhaja to leto svojo mašniško zlato mašo; njegovi spoštovavci za to priliko zbirajo znesek 50,000 liber šterlingov, ki se mu imajo izročiti za plačanje dolgov, kateri še sloné na katol. njegovi stoljnici. Že velikrat so kardinala nago varjali, naj zida novo veliko katedralo; on pa je odgovoril s tehtnimi besedami: „Dokler še na Angleškem toliko katoliških otrok nima svojih lastnih šol, ne bom pričél zidati stoljne cerkve. Naj tehtniše je ustanovljenje katoliških šol za naše otroke, kateri se brez tega zgubljujejo za svojo lastno vero.“

Koliko je zmožen en sam človek dobrega storiti v življenji, je priča sedanji 88letni kardinal nadškof Manning. V zadnjih dvajset letih pod njegovim budstvom in vodstvom je bilo ustanovljenih: 1200 cerkvá, 90 samostanov, 322 ženskih redovnih kouventov, 9 duhovskih semenišč, 10 kolegij (višjih šol), 30 delavskih družb in 100 dobrotnih naprav.

Manning je ustanovil družbo za zatiranje pijanstva, ki ima že 100,000 družbenikov; vdeleževal se je skoro pri vseh dobrotnih delih v Londonu.

Novi Jork. Število katoliških duhovnov se je to leto v zedinjenih državah pomnožilo za 393; umrlo jih je 94. To pomnoženje je veselo znamenje.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vseh naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče.

Zahvale.

Bila sem nevarno zbolela ob koncu leta 1887; dolgo se mi ni na boljše obrnilo in mislila sem že, da se mi ne bo več zdravje povernilo. V tej hudi bolezní obrnila sem se z zaupanjem k N. lj. Gospej, k sv. Antonu Pad., sv. Jožefu, sv. Ani. Zdobila sem res zopet ljubo zdravje; toraj rečem: vsakteri naj v bolezní in v stiskah pri Mariji in omenjenih svetnikih pomoči išče, — gotovo bode uslišan.

Tisočkrat bodi toraj hvaljena in češčena Naša lj.
Gospá, sv. Anton. sv. Jožef in sv. Ana!
Pri Berdu 15./11. 1888.

Ana Z.

Listek za raznoterosti.

Oznanilo

sv. misijona v mestni farni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani od 6—12. decembra 1888.

V četrtek, 6. decembra, se začne slovesnost sv. misijona v mestni farni cerkvi sv. Jakoba ob 5ih zvečer. Vvodni govor, potem litanije z blagoslovom.

V petek, 7. decembra in naslednje dni, bo ob 4ih in 1/2 5ih zjutraj sv. maša, ob 5ih slovenski govor ob 6ih zornica z blagoslovoma, ob 9ih sv. maša s petjem potem slovenski govor, nato še jedna sv. maša; popoldne ob 3/5 sv. rožni venec, ob 5ih slov. govor, ob 6ih slovesne litanije in ob 7ih zvečer nemški govor z blagoslovom, in ob 8ih se bode z zvonom naznanil dnevni sklep sv. misijona.

Ta dnevni red ostane do sklepa sv. misijona.

V praznik Marije Device čistega Spočetja in v nedeljo odpade navadni kerščanski nauk ob 2eh popoldne.

V nedeljo 9. decembra, po sv. maši ob 9ih bo posebni nauk za otroke do skončanega 15. leta. K temu nauku so povabljeni tudi odrasčeni, posebno pa stariši. Popoldne pa ob 2eh začne se spoved za mladino in drugi dan med zornico ob 6ih bo splošno slovesno obhajilo mladine do 15 leta.

V ponedeljek 10. decembra po sv. maši ob 9ih je stanovski nauk za žene, popoldan spoved in drugi dan zjutraj splošno sv. obhajilo.

V torek 11. decembra, po sv. maši ob 9ih je stanovski nauk za moške, popoldan spoved, in drugi dan zjutraj splošno sv. obhajilo.

V sredo 12. decembra, po sv. maši ob 9ih je stanovski nauk za dekleta, popoldne spoved in drugi dan zjutraj splošno sv. obhajilo.

V četrtek 13. decembra, po sv. maši ob 9ih je stanovski nauk za mladenčce, popoldne spoved in drugi dan zjutraj splošno sv. obhajilo.

V soboto 15. decembra, zjutraj ob 9ih bo posebna pobožnost za verne duše v vicah z navadnimi molitvami in veliko černo sv. mašo.

Spoved za sv. misijon se sme opraviti povsod v Ljubljani. Zato so milostljivi gospod knezoškof vsem gg. spovednikom po mestu podelili posebne pravice za čas sv. misijona.

Pri sklepu sv. misijona, kateri bo v nedeljo, to je, 16. decembra ob 4ih popoldne, bo sv. misijonski križ blagoslovljen, govor in potem se bo podelil papežev blagoslov s popolnim odpustkom vsem vernikom, ki so se bili sv. misijona vdeležili in vredno prejeli ss. zakramente, — in potem bo zahvalna pesem.

Mestnofarni vrad pri sv. Jakobu

v Ljubljani. 28. nov. 1888.

Janez Rozman, mestni župnik.

Iz Ljubljane. Pri sv. Jakobu v Ljubljani se bode od 6. do 16. grudnia obhajal sveti misijon. — Ta posebna milost je toliko večja, ker pri misijonih imajo vsi zadevni spovedniki večjo oblast ter zamorejo odvezovati od marsikaterih grehov, ki so sicer prideržani višjim. Bog daj, da bi se verniki te velike dobrote z vso obilnostjo vdeleževali ter naj bi se mesto v resnici očistilo in bi bilo vredno prelepega imena: bela Ljubljana.

Dobro storiti je edino veselje, katero je brez namira vesti, brez nepokoja in grenkosti, edino plačilo ktere se ne obnosi.

V katol. družbi je preteklo sredo večer g. predsednik imel govor o tem, kako „zelénec“ na motozu vodi lakomnike, bogate judovske bankire in sploh brezvrce in lažiliberale. Ti podučljivi in zanimivi govori so zimski čas vsako sredo ob 7ih zvečer.

Molitev na realkah. Omenili smo v zadnjem listu, kako je neki dečko staršem govoril, da nič ne molijo na realki. ko pridejo v šolo in predno gredo iz šole. — Na to, če prav nismo kraja in oséb imenovali, nam je eden gg. veroznanskih učiteljev naznanil, da on po vsih razredih o začetku in ob koncu vsake ure z učenci moli, in sicer ne kake molitvice, ki bi bila skupna za katolike, protestante in židove, ampak Očenaš in Češčena si Marija. — Na tisti realki se tedaj moli o priliki kerčanskega nauka. Prašanje: ali tudi pri družih učencih? Po stilizaciji g. kateheta blezo ne... Pristavil je veroznanski g. učenik o tej priliki, da na neki gimnaziji, ki je sploh na dobrem glasu (Imenoval je ni; Vr.), pri nekterih gg. učencih lajkih učenci préd in po uku nekaj mermrajo, kar pa je premalo spoštljivo, da bi se imenovalo molitev; tisti dotični nekteri pa se le malo molitvijo dajejo opraviti, in da je to spotikljivo za dijake. — Očitno je, da to bi bilo zlo, ako se poterdi.

V Dolini na Primorskem so 31. unega mesca v zvonik nedavno obnovljene cerkve vzdignili novi veliki zvon lepo delo g. Alb. Samasa v Ljubljani. V delu so tudi uove orglje pri bratih Zupanih v Kropi. Uno nedeljo so tudi sklenili ponavljanje lanskega misijona, ki so ga vodili čč. oo. jezuiti. Tako prečast. gosp. kanonik-dekan J. Jan neprenehoma skerbí in dela za notranji in zunanji, duhovni in telesni tempelj svojih župljanov.

✠ V Naklem je 27. t. m. popoldne o 1/2 5 umerl preč. g. zlatomašnik župnik Anton Zarnik, rojen 30. maja 1802 v Kertini. R I. P.

✠ Na Skarčini od 28. t. m. ponoči je umerl čast. g. Mart. Korošic, duh pom. v miru. Rojen je bil v Višnji gori 1826. R I. P.

Slavni Teržaški magistrat je oklical do 10. grud. (dec.) skušnjo za dve katehetovski mesti na mestnih ljudskih šolah v Terstu. — Če je povedano, koliko jezikov bi bilo treba dotičnim katehetom znati v takem mestu, kakor je Terst, nam ni znano?

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji. Prestavljeni so čč. gg.: A. Verbajz iz Cirkelj v Št. Peter, Notr.; Gust. Šifrer iz Preserja v Cirklje; J. Hudovernik iz Leskovca v Preserje; Sim. Pristov iz Ribnice v Št. Vid pri Zat.; P. Ogrin iz Ternovega, Notr., v Ribnico; J. Lesar iz Dobropolja v Ternovo, P. Bohinec iz Srednje vasi, Boh., v Dobropolje; Jan. Alijančič iz Ribnice v Kranjsko goro in Val. Bernik od onod v Ribnico.

Dobrotni darovi.

Za opravo ubožnih cerkev naše škofije: Iz Fare pri Kostelu 1 gld. 40 kr. — Marija Ševist 20 kr. — Po čč. gg. Uršulinaricah 29 gld. 43 kr. — Iz Planine po čast. g. administratorji Fr. Dolinarji 14 gld. 32 kr. — S Černega verha nad Polhovim Gradcem 5 gld. — Iz Senožeč po č. g. J. Porubskem 20 gld. — Mina Skvarča 1 gld. — Marjeta Skvarča 1 gld. — S Polja pri Ljubljani 5 gld. — Iz Javorja pri Šmarji 5 gld. 67 kr. — Z Lipoglava 12 gld. — Z Adlešič 2 gld. — Č. g. Jož. Jereb 1 gld. — Iz Leskovca po č. g. Fr. Grivec-u 20 gld. (Drugi dar. prih.)